

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра теорії і історії мистецтв	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	8

ІСТОРІЯ ТА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНКОВОГО ЖИВОПІСУ

Семестр 8 навчального року

Викладач Чечик Валентина Вікторівна, доцентка, кандидатка мистецтвознавства (лекційні та практичні (семінарські) заняття)

Е-mail valentyna.chechyk@yahoo.com

Заняття Форма навчання: дистанційна (платформа Classroom)
Кожного тижня за розкладом

Адреса Кафедра ТІМ, ауд. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11

Телефон +38 (057) 706-02-81 (кафедра ТІМ)
+38 050 403 75 19 Чечик Валентина Вікторівна

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Знання з історії зарубіжного і вітчизняного мистецтва, світової культури, візуальної культури, філософії відповідно навчальних планів попередніх років навчання

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Альбоми, монографії з історії образотворчого мистецтва, зокрема, живопису, фахові публікації у наукових виданнях, ілюстративний матеріал згідно тем дисципліни, сайти провідних музеїв світу.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Колекції творів мистецтва ХХ-ХХІ ст. в фондах провідних музеїв світу:

Musée du Louvre (Париж) <https://www.louvre.fr/>

The British Museum (Лондон) <https://www.britishmuseum.org/>

Tate Britain (Лондон) <https://www.tate.org.uk/visit/tate-britain> Tate Modern (Лондон)
<https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern> Victoria and Albert Museum (Лондон)
<https://www.vam.ac.uk/collections?type=featured>

Musée d'Art moderne de la Ville de Paris (Париж) <https://www.mam.paris.fr/> Musée national d'Art moderne — Centre de création industrielle (MNAM / CCI)

(Париж) <https://www.centrepompidou.fr/fr/>

Galleria d'arte moderna (Милан) <http://www.gam-milano.com/it/le-collezioni/> Museum of Modern Art / МоМА (Нью-Йорк) <https://www.moma.org/collection/> Albertina (Відень)
<https://www.albertina.at/>

Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien/ MUMOK (Відень)
<https://www.mumok.at/>

Berlinische Galerie (Берлін) <https://berlinischegalerie.de/>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія та наукові дослідження станкового живопису» (8 семестр) викладається здобувачам спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, ОПП «Станковий живопис» першого бакалаврського рівня вищої освіти.

Метою навчальної дисципліни «Історія та наукові дослідження станкового живопису» є формування у студентів цілісного уявлення про історичний розвиток станкового живопису як самостійного виду образотворчого мистецтва та набуття практичних навичок проведення науково-мистецтвознавчого аналізу і дослідження

живописних творів у контексті художніх, технічних та культурно-історичних аспектів їх створення і побутування.

Основними завданнями навчальної дисципліни є формування у здобувачів цілісного розуміння еволюції станкового живопису у світовому та українському контексті; ознайомлення з основними методами і принципами наукового дослідження творів живопису; розвинення вмінь працювати з першоджерелами, мистецтвознавчою літературою, репродукціями, музейними й архівними фондами; формування практичних навичок підготовки науково-мистецтвознавчих текстів, аналітичних описів та презентації результатів дослідження.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Дисципліна «Історія та наукові дослідження станкового живопису» забезпечує низку компетентностей відповідно до спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, ОПП «Станковий живопис» першого бакалаврського рівня вищої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

На підставі набутих компетентностей студент має демонструвати наступні знання та навички:

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія та наукові дослідження станкового живопису» є частиною професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Станковий живопис» спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація». Курс складається з двох модулів, що охоплюють ключові теоретичні та практичні аспекти історичного розвитку станкового живопису, його художньо-стильових особливостей, методології та принципів науково-мистецтвознавчого аналізу творів (3 кредитів ECTS, 16 год лекційних та 14 годин практичних). Курс закінчується заліком.

Змістовний модуль 1. Історичний розвиток і становлення станкового живопису

Тема 1. **Вступ до курсу. Поняття «станковий живопис».** Предмет і методи дослідження. Основні напрями сучасних наукових студій у галузі живопису.

Тема 2. **Витоки станкового живопису. Античність, середньовіччя, іконопис** як попередник станкової картини. Проблеми збереження та вивчення ранніх живописних зразків.

Тема 3. **Епоха Відродження та Бароко.** Формування станкового живопису як провідного виду мистецтва. Питання стилю, композиції, колориту.

Тема 4. **XIX століття і техніка живопису.** Романтизм, реалізм, імпресіонізм. Питання матеріалів і технологій. Методи технічного дослідження: пігменти, ґрунти, підмалювання, шари фарб.

Змістовний модуль 2. Український живопис і практики фахового дослідження

Тема 5. **Український станковий живопис XIX–XX ст.: школи, напрями, майстри** Т. Шевченко, О. Мурашко, М. Бойчук, український авангард, школа шістдесятників. Основні напрями досліджень українських мистецтвознавців.

Тема 6. **Основи наукового дослідження твору мистецтва.** Етапи роботи: вибір теми, постановка проблеми, робота з джерелами, структура кваліфікаційної роботи, цитування, бібліографія.

Тема 7. **Сучасний станковий живопис і нові підходи в аналізі.** Модернізм, постмодернізм, медіазмішання, сучасна художня критика.

Тема 8. **Підготовка до самостійного завершення фахового дослідження.** Методологія, структура, практика аналізу. Планування індивідуальної теми, формулювання гіпотези, добір візуальних матеріалів, визначення етапів та структури роботи. Узагальнення матеріалу. Консультації, обговорення проміжних результатів, визначення напрямів подальшої роботи.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми курсу розкриваються у формі лекційних та практичних (семінарських) занять, а також через самостійну роботу студентів. Лекційні заняття спрямовані на опанування історико-теоретичних основ розвитку станкового живопису, засвоєння основних понять, мистецтвознавчих категорій і методів аналізу творів. Практичні заняття мають на меті закріплення отриманих знань шляхом самостійного аналізу живописних творів, порівняння художніх систем, виконання аналітичних описів і коротких дослідницьких завдань.

Самостійна робота студентів передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу та підготовку до практичних занять;
- аналіз наукових і мистецтвознавчих публікацій, музейних каталогів і виставкових матеріалів;
- виконання письмових завдань (есе, аналітична довідка, короткий мистецтвознавчий опис твору);
- роботу з цифровими колекціями і базами даних художніх музеїв (Національний художній музей України, Лувр, Галерея Уффіці, Метрополітен, Тейт, Прадо тощо);
- пошук і критичний аналіз візуальних матеріалів у відкритих онлайн-архівах.

У процесі навчання використовуються друковані й електронні джерела, мультимедійні ресурси, віртуальні музейні експозиції, каталоги та репродукції. В умовах дистанційної або змішаної форми навчання основний акцент робиться на вивченні цифрових архівів, онлайн-виставок і віртуальних освітніх платформ з мистецтва.

тиж	Назва розділів, теми лекцій	Кіл. год.	Практичне завдання (семінарські, самостійні, модульні)
1	Вступ до курсу. Поняття «станковий живопис».	2	обговорення понять і термінів; аналіз прикладів різних видів живопису (станковий,

тиж	Назва розділів, теми лекцій	Кіл. год.	Практичне завдання (семінарські, самостійні, модульні)
			монументальний, декоративний); визначення відмінностей і спільних рис. Робота з короткими текстами сучасних мистецтвознавців про станковий живопис
2	Витоки станкового живопису. Античність, середньовіччя, іконопис.	2+2	аналіз візуальних зразків античного та іконного живопису; виконання короткого опису іконографії обраного твору; обговорення збереження техніки та матеріалів у давньому живописі
3	Епоха Відродження та Бароко.	2+2	порівняння композиційних і колористичних рішень у картинах різних художників; аналіз репродукцій; підготовка усної міні-доповіді про особливості художнього методу одного з майстрів.
4	XIX століття і техніка живопису.	2+2	розгляд технічних аспектів живопису за музейними матеріалами; обговорення впливу техніки на художню виразність твору колективна робота з прикладом мистецтвознавчого тексту (визначення використаного методу аналізу); практичне завдання – застосувати формально-стилістичний або іконографічний метод до обраного твору
5	Український станковий живопис XIX–XX ст.: школи, напрями, майстри	2+2	аналітичний опис обраного твору українського художника; підготовка короткого письмового завдання (2 сторінки) з акцентом на стилі, композиції, символіці; обговорення творчих шкіл і впливів
6	Основи наукового дослідження твору мистецтва.	2+2	складання індивідуального плану дослідження; визначення теми, мети, завдань, методів; добір 3–5 джерел і коротке їх коментування (анотація бібліографії)
7	Сучасний станковий живопис і нові підходи в аналізі.	2+2	аналіз сучасного живописного твору (за вибором студента) з позицій одного з теоретичних підходів; написання короткого есе-інтерпретації; обговорення сучасних критичних текстів
8	Підготовка до самостійного завершення фахового дослідження.	2+2	консультаційна робота з індивідуальними темами; формулювання дослідницької гіпотези; добір візуального матеріалу; складання структури майбутньої роботи; обговорення проміжних результатів

тиж	Назва розділів, теми лекцій	Кіл. год.	Практичне завдання (семінарські, самостійні, модульні)
			індивідуальних досліджень; взаємне рецензування коротких текстів студентів; визначення напрямів подальшої самостійної роботи (для підготовки до кваліфікаційної роботи)

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

В межах кожного модулю передбачено рубіжні етапи контролю для здобувачів денної форми навчання, що здійснюються під час практичних занять (виступів, усного опитування, тестування, самостійної роботи, конспектів фахових джерел) та написання модульних контрольних робіт. Для здобувачів заочної форми навчання формами контролю є контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – залік.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ*

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97			
			A- 90–94			
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

*Загальна кількість рейтингових балів на початок підсумкового тижня: min – 30, max – 90. Додаткові бали при складанні іспиту – min – 1, max – 10.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Завдання мають бути виконані здобувачами в терміни і у форматі, встановлені викладачем. Недотримання дедлайну й формату (без поважних причин) впливає на оцінювання. Письмові творчі роботи повинні виконуватись здобувачами самостійно. Заборонене списування під час виконання письмових робіт та іспиту.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Зміст. модуль	Тема, завдання	Форма звітності	Кількість рейтингових балів

M1.	T1	Семінар	0-5
	T2	Семінар	0-5
	T3	Семінар	0-5
	T4	Семінар	0-5
		Модульна. контр. робота 1.	0-25
M2.	T5	Семінар	0-5
	T6	Семінар	0-5
	T7	Семінар	0-5
		Модульна .контр. робота 2.	0-30
		Усього балів до підсумкового тижня	Min-50 –max- 90
		Залік:	0-10

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

A 90-100	(«відмінно» за національною шкалою, А – за шкалою ECTS) може отримати здобувач (ка), який (а) в повному обсязі опанував (ла) матеріал курсу, творчо й на професійному рівні підійшов до виконання практичних завдань, тестів, модульних контрольних робіт, передбачених програмою курсу
B 82-89	(«добре» за національною шкалою, В – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який добре опанував матеріал курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок
C 75-81	(«добре» за національною шкалою, С – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який в цілому добре опанував матеріал курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.
D 64-74	(«задовільно» за національною шкалою, D – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який не в повному обсязі опанував матеріал курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).
E 60-63	(«задовільно» за національною шкалою, E – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який в недостатньому обсязі опанував матеріал курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо)..

FX 35-59	(«незадовільно» за національною шкалою, FX – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні бали поточних завдань. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача
F 1-34	(«незадовільно» за національною шкалою, F – за шкалою ECTS) отримує здобувач (ка), який не володіє знаннями з дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав залік. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність й творчі підходи щодо виконання отриманих завдань (1-3 бали), участь у науково-практичних конференціях за проблематикою дисципліни (10 балів).

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Історія та наукові дослідження станкового живопису» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування, вільне пересування аудиторією чи користування мобільним телефоном.

З боку викладача вітається активна участь здобувача (ки) і його власна думка в обговоренні актуальних питань історії живопису, творчості певних майстрів, наукових версій і творчих концепцій тощо. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з деканатом та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує здобувачів через старосту групи.

Офіційним каналом комунікації з викладачем поза заняттями є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа мають бути зазначені ім'я та прізвище того, хто звертається (анонімні листи не розглядатимуться); 3) файли (з текстами контрольних, тестових й інших завдань) підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf*. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі.

Консультації з викладачем відбуваються за попередньою домовленістю (очна зустріч, GoogleMeet, Zoom). В кінці навчального семестру передбачена екзаменаційна консультація.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Причини пропусків занять здобувачами без поважних причин, рівно як і запізнення мають бути пояснені здобувачем в деканаті. У разі пропуску занять, він має

самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити його опанування відповідним виконаним етапом практичного завдання, а також відповідями на ключові запитання та зауваження з боку викладача. Довгострокова відсутність здобувача (ки) на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами не передбачені. Відсутність здобувача (ки) на контрольних перевірках практичних завдань безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання здобувачи зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Це стосується всіх форм навчання, науково-творчої діяльності та звітності: виконувати вимоги навчального плану, графіка навчального процесу; систематично оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний і культурний рівень тощо. Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як подія, що негативно впливає на репутацію здобувача (ки) і оцінку його роботи. Засвідчений факт ненормативного складання заліку або виконання контрольної роботи (списування тощо) надає викладачу право вилучити здобувача (ку) з аудиторії і назначити йому повторний етап контролю із пониженням оцінки.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>